

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เงื่อนไขและความยั่งยืนของการปฏิบัติหลายรูปแบบ
ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่: กรณีศึกษาตำบลแม่แฝกใหม่
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นางสาวสิริพร มะเจี้ยว

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

(การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.สิทธิณัฐ ประพุทธนิตสาร

บทคัดย่อ

เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของเกษตรทางเลือกที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการเกษตรเชิงพาณิชย์อย่างเข้มข้นหรือเกษตรกระแสหลัก แต่ในการปฏิบัติกลับพบปริมาณที่จำกัด ผู้วิจัยพบว่าในข้อเท็จจริงอาจมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่แล้วในสาระสำคัญแต่ไม่ได้ครบถ้วนตามรูปแบบ ดังนั้นจึงใช้พื้นที่ของตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่ปฏิบัติตามรูปแบบและสาระสำคัญ หรือที่ปฏิบัติตามสาระสำคัญเพียงอย่างเดียว และยังมีศูนย์เรียนรู้กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงตามวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาเงื่อนไขของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่แบบครบถ้วน และแบบประยุกต์ และประการที่สอง เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติของเกษตรกรตามเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้งสองรูปแบบ โดยมีสมมุติฐาน 2 ข้อว่า การปฏิบัติเกษตรทฤษฎีใหม่ต่างกัน เพราะเงื่อนไขของเกษตรกรต่างกัน และการปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่จะได้ผลตามสาระสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่แตกต่างกันในเชิงสัมพัทธ์

การศึกษาวัยครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรผู้ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ในพื้นที่ศึกษา และพบว่า

1. เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่แบบครบถ้วน และแบบประยุกต์ นั้นพบเงื่อนไขด้านขนาดที่ดิน แรงงานครัวเรือน รายได้ รายจ่าย และหนี้สิน ไม่มีส่วนในการกำหนดรูปแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ ขณะที่เงื่อนไขของเกษตรกรด้านแหล่งน้ำ มีส่วนในการกำหนด

รูปแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่แบบครบถ้วน มีแหล่งน้ำสำรอง ต่างจากเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่แบบประยุกต์ไม่มีแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ แต่พื้นที่ศึกษาพบระบบชลประทานทดแทน และระบบสังคม (ความรู้ภูมิปัญญา) มีส่วนในการกำหนดรูปแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่แบบครบถ้วนมีการนำความรู้ภูมิปัญญาไปใช้ในพื้นที่พร้อมมีการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ต่างจากเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่แบบประยุกต์ขาดการแบ่งปันหรือค้นหาความรู้เพิ่มเติม สิ่งที่สำคัญคือเกษตรกรสามารถเข้าใจหลักการปฏิบัติเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อปฏิบัติการเกษตรได้ตามกำลังความสามารถและขนาดของครัวเรือนโดยไม่ต้องยึดรูปแบบสามารถยืดหยุ่นตามหลักของเกษตรทฤษฎีใหม่ในการปฏิบัติ

2. ผลการปฏิบัติเกษตรทฤษฎีใหม่ในเชิงสาระสำคัญเชิงสัมพัทธ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแม้ในบางด้านอาจมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันตามสภาพเงื่อนไขของเกษตรกร แนวคิดหลักสาระสำคัญของทฤษฎีเป็นการผสมผสานการเกษตรกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ใช้เหตุผลในการประยุกต์นำภูมิปัญญาที่มี และวัตถุดิบในท้องถิ่น ประกอบกับความเข้าใจของเกษตรกรเอง โดยเน้นการพออยู่พอกินเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนก่อนการผลิตเพื่อรายได้ลดการพึ่งพาจากภายนอกและเน้นการพึ่งพาตนเองจะทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เกษตรกรต่อผลกระทบภายนอกที่ดี

Thesis Title	Analysis of Conditions and Sustainability of Different New Theory of Agriculture Practices: A Case Study of Maefak Mai Sub-district, San Sai District, Chiang Mai Province
Author	Miss Siriphorn Majiew
Degree	Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management)
Thesis Advisor	Lecturer Dr.Sidthinat Prabudhanitisarn

ABSTRACT

The New Theory of Agriculture has been generally accepted as a form of alternative agriculture which can solve the problems caused by intensive commercial agriculture, or agricultural mainstream but there is a limited amount in practicing. In fact, there may be some of farmers having already complied with the essence of new theory of agricultural, but incomplete. In Maefak Mai Sub-district, San Sai District, Chiang Mai Province, there have been some farmers followings the form and essence or some farmers followed only the essence besides that, there has been also the New Theory of Agriculture learning center there. To finding that firstly, to study the conditions of the farmers who followed the New Theory of Agriculture practices with completed model and applied model and secondly, to study the effects of the New Theory of Agriculture practices of both models. With the assumption that the New Theory of Agriculture would be difference because of the difference of conditions. The result of the following the New Theory of Agriculture would not be difference in the relative.

The objectives of this research entitled " Analysis of Conditions and Sustainability of Different New Theory of Agriculture Practices: A Case Study of Maefak Mai Sub-district, San Sai District, Chiang Mai Province " are 1) to study the conditions of the farmers who followed the

completely and applied New Theory, and 2) to study the effects of agricultural practices of farmers, according to the completely and applied New Theory.

This research was used both quantitative and qualitative methods to investigate different the New Theory of Agriculture practices in the study area and found that:

1. The condition of the land size, household labors, income, expenses, and liabilities were not involved in forming of the New Theory of Agriculture for the farmers who followed the New Theory of Agriculture practices with complete model and applied model while the conditions of the water resource was involved in forming the New Theory of Agriculture by the New Theory of Agriculture practices with completed model had reserved the water resources, the New Theory of Agriculture practices with applied model didn't have a backup water supply in the area but they had irrigation system. And social systems (wisdom) played a role to involved in forming of the New Theory of Agriculture by the New Theory of Agriculture practices with completed model used the wisdom in the area and search for more knowledge, a New Theory of Agriculture practices with applied model who lacked of sharing or searching for more knowledge. However, it was important to note that farmers understand and be flexible and able to put the New Theory of Agriculture into practices according to their capability and household size.

2. The results of agricultural practices of the farmers who followed a New Theory of Agriculture practices with completed and applied model were difference in term of relative main points. However, in some areas performed differently depending on conditions of farmers. The main point of the theory was the combination of agriculture and the environment through rationalizing application of knowledge, local wisdom and available local materials with the understanding of the farmers themselves. Focused on moderation: enough to eat, enough for household consumption, reducing reliance on external but self dependence. This will make farmers have stability and immunity in their lives.